

TOROS ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ) UYUMU VE MÜFREDAT REVİZYONU KILAVUZU

*Bu Doküman Toros Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenme ve
Öğretme Koordinatörlüğü Tarafından Hazırlanmıştır*

Mart 2024

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	2
Giriş	3
Yükseköğretim Kanununun TYYÇ Uyumu ve Müfredatla İlgili Hükümleri	4
Genel Hatlarıyla Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi	5
Birimler Tarafından Yapılacak Çalışmalar	9
Müfredat Revizyon İlkeleri	10
Program Yeterliliklerini / Çıktılarını Nasıl Belirleriz	13
Kaynakça	23

GİRİŞ

Avrupa'da "Bologna Süreci"ne üye 45 ülke için geliştirilen "Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi (QF-EHEA)" ile Avrupa Birliği'ne üye 27 ülke için tasarlanan "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenim Yeterlilikler Çerçevesi (EQF/LLL)" olmak üzere iki ayrı yeterlilikler çerçevesi mevcuttur. "Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi"nde öğrenme çıktıları, sadece yükseköğretimin her kademesi için tanımlanmış iken "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenim Yeterlilikler Çerçevesi", "bireyin öğrenim çıktılarının değerlendirilip eğitim ve öğrenimindeki bir sonraki düzeye devamını sağlayacak, örgün (formal), yaygın (nonformal) ve resmi olmayan (informal) her türlü ilk, orta ve yükseköğretim düzeylerinde akademik ve mesleki eğitim, çıraklık eğitimi sonunda elde edilen yeterlilikleri de içine alacak biçimde tasarlanmıştır". "Avrupa Yaşam Boyu Öğrenim Yeterlilikler Çerçevesi"ndeki tanım ve kavramlar, daha genel iken "Avrupa Yükseköğretim Alanı Yeterlilikler Çerçevesi"ndeki tanımlayıcılar daha özeldir. 2001 yılında aralarına Türkiye'nin de katıldığı "Bologna Süreci"ne üye ülkelerin yükseköğretim sistemlerinde şeffaflık, tanınma ve hareketliliği artırma amacıyla Avrupa Birliği'nin 2000 yılında yayımladığı Lizbon Stratejisi ile "Bologna Süreci"nin hedefleri doğrultusunda "**yükseköğretim alanında ulusal yeterlilikler çerçevesi geliştirme**"yi taahhüt ettikleri bilinmektedir. **Ulusal yeterlilikler çerçevesi (UYÇ)**, "ülkelerin toplumsal, kültürel ve ekonomik gerçeklerine en yakın tanımları ve yaklaşımları içeren, ülkelerin yükseköğretim kurumları tarafından kabul gören ve uygulanabilen, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen derecelerin verilebileceği bir sistemdir". Bu sistem aracılığıyla, yükseköğretim alanındaki tüm yeterlilikler ile öğrenme kazanımları açıklanabilir ve tutarlı bir biçimde birbirleriyle ilişkilendirilebilir. Yükseköğretim alanında yeterlilik, herhangi bir yükseköğretim derecesini (ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora) başarı ile tamamlayan bir kişinin **neleri bilebileceği, neleri yapabileceği ve nelere yetkin olacağı** anlamına gelir. Yeterliliklerin kazanılıp kazanılmadığı, her ders/modül sırasında ve sonunda uygun ve objektif yöntemlerle "**öğrenme çıktıları**" olarak ölçülür.

Türkiye'de yükseköğretimde UYÇ, başka bir deyişle, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) oluşturulmasına ilişkin ilk çalışmalara, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 28.04.2006 tarih ve 2006/8 sayılı YÖK Başkanlığı Kararı ile başlanmış, çalışmaların Bologna Yeterlilikler Çalışma Grubu tarafından belirlenen 11 aşamaya göre oluşturulan çalışma takvimi takip edilerek 2010 (en geç 2012) yılına kadar tamamlanması amaçlanmıştır. Yükseköğretimin tüm iç ve dış paydaşlarını yapılan çalışmalara ilişkin bilgilendirmek amacıyla TYYÇ Web sayfası (<http://tyyc.yok.gov.tr/>), 2010 yılı içerisinde oluşturulmuş ve kullanıma açılmıştır.

Bu kılavuz, Toros Üniversitesi bünyesindeki tüm enstitü, fakülte, yüksekokul, konservatuvar ve meslek yüksekokullarındaki mevcut ve açılması planlanan programların eğitim amaçlarının, hedeflerinin, yeterliliklerinin, ders planlarının, derslerinin ve derslerin içeriklerinin TYYÇ ile uyumlu olacak şekilde revize edilmesine rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır

YÜKSEKÖĞRETİM KANUNUNUN TYYÇ UYUMU VE MÜFREDATLA İLGİLİ HÜKÜMLERİ.

Başlığı “Öğretim süresi” iken 13.2.2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanunun 171. maddesiyle metne işlendiği şekilde, “Diploma alma, ders kredilerinin hesaplanması, öğrencilik haklarından yararlanma ve sınavlar:” olarak değiştirilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 44. maddesinin TYYÇ uyumu ve müfredatla ilgili hükümleri aşağıda sunulmuştur:

a. Yükseköğretim kurumlarının önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyindeki diploma programlarına kayıtlı öğrenciler, bu madde hükümlerine göre belirlenen ders kredileri ve diğer yükümlülükleri başarı ile tamamlamaları halinde; önlisans, lisans, yüksek lisans veya doktora diploması alır. **Ders kredileri, Yükseköğretim Kurulunca ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için yükseköğretim yeterlilikler çerçevesine göre belirlenen kredi aralığı ve öğrencilerin çalışma saati göz önünde tutularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. İlgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden öğrenim kazanımları ile açıkça belirlenmiş teorik veya uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatleri de göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenen ilkeler çerçevesinde ders kredileri hesaplanır.**

b. Yükseköğretim kurumlarında, öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları; **her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracığı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı;** hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı; **öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin kredilerinin intibakının sağlanması; ilgili programın tamamlanmasına yönelik önceden kazanılmış yeterliliklerin tanınması;** farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yandal veya çift anadal yapılması; diploma alınabilmesi için, uygulama, teorik, uzaktan veya açıköğretim özellikleri ile eğitim- öğretim devamına ilişkin diğer hususlar, Yükseköğretim Kurulunun bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak **yükseköğretim kurumları senatoları tarafından belirlenir.**

GENEL HATLARIYLA TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ), herhangi bir yükseköğretim derecesini (ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora) başarı ile tamamlayan bir kişinin, genel hatlarıyla, aşağıda listelenen bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olmasını öngörmektedir. Aşağıda öğretim düzeyleri (ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora) itibari ile Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri sunulmuştur:

TYYÇ 5. Düzey (Ön Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=32>)

1. Ortaöğretim düzeyinde kazanılan yeterliliklere dayalı olarak alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.
2. Alanında edindiği temel düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri aynı alanda bir ileri eğitim düzeyinde veya aynı düzeydeki bir alanda kullanabilme becerileri kazanma.
3. Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak, verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.
4. Alanı ile ilgili temel düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme.
5. Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme.
6. Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri yürütebilme.
7. Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve karşılayabilme.
8. Öğrenimini aynı alanda bir ileri eğitim düzeyine veya aynı düzeydeki bir mesleğe yönlendirebilme.
9. Yaşam boyu öğrenme bilinci kazanmış olma.
10. Alanı ile ilgili konularda sahip olduğu temel bilgi ve beceriler düzeyinde düşüncelerini yazılı ve sözlü iletişim yoluyla aktarabilme.
11. Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme.
12. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü A2 Genel Düzeyi'nde kullanarak alanın-

daki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme.

13. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Temel Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.

TYYÇ 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=33>)

1. Alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.

2. Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme.

3. Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.

4. Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme.

5. Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme.

6. Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.

7. Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme.

8. Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme.

9. Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.

10. Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme.

11. Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme.

12. Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve bunları uygulayabilme.

13. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzey’inde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme.

14. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.

TYYÇ 7. Düzey (Yüksek Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=34>)

1. Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak, aynı veya farklı bir alanda bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirebilme ve derinleştirebilme.
2. Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrayabilme.
3. Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme.
4. Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlayabilme ve yeni bilgiler oluşturabilme.
5. Alanı ile ilgili karşılaşılan sorunları araştırma yöntemlerini kullanarak çözümleyebilme.
6. Alanı ile ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme.
7. Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunların çözümü için yeni stratejik yaklaşımlar geliştirebilme ve sorumluluk alarak çözüm üretebilme.
8. Alanı ile ilgili sorunların çözümlenmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapabilme.
9. Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme.
10. Alanındaki güncel gelişmeleri ve kendi çalışmalarını, nicel ve nitel veriler ile destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara, yazılı, sözlü ve görsel olarak sistemli biçimde aktarabilme.
11. Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla incelemeyebilme, geliştirebilme ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçebilme.
12. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B2 Genel Düzeyi'nde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurabilme.
13. Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilme.
14. Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerleri gözetererek denetleyebilme ve bu değerleri öğretebilme.
15. Alanı ile ilgili konularda strateji, politika ve uygulama planları geliştirebilme ve elde edilen sonuçları, kalite süreçleri çerçevesinde değerlendirebilme.
16. Alanında özümstedikleri bilgiyi, problem çözme ve/veya uygulama becerilerini, disiplinlerarası çalışmalarda kullanabilme.

TYYC 8. Düzey (Doktora Eğitimi) Yeterlilikleri (<http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=35>)

1. Yüksek lisans yeterliliklerine dayalı olarak alanındaki güncel ve ileri düzeydeki bilgileri özgün düşünce ve/veya araştırma ile uzmanlık düzeyinde geliştirebilme, derinleştirebilme ve alanına yenilik getirecek özgün tanımlara ulaşabilme.

2. Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrayabilme; yeni ve karmaşık fikirleri analiz, sentez ve değerlendirmede uzmanlık gerektiren bilgileri kullanarak özgün sonuçlara ulaşabilme.

3. Alanındaki yeni bilgileri sistematik bir yaklaşımla değerlendirebilme ve kullanabilme.

4. Alanına yenilik getiren, yeni bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulama geliştirebilme ya da bilinen bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulamayı farklı bir alana uygulayabilme, özgün bir konuyu araştırabilme, kavrayabilme, tasarlayabilme, uyarlayabilme ve uygulayabilme.

5. Yeni ve karmaşık düşüncelerin eleştirel analizini, sentezini ve değerlendirmesini yapabileme.

6. Alanı ile ilgili çalışmalarda araştırma yöntemlerini kullanabilmede üst düzey beceriler kazanmış olma.

7. Alanına yenilik getiren, yeni bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulama geliştiren ya da bilinen bir düşünce, yöntem, tasarım ve/veya uygulamayı farklı bir alana uygulayan özgün bir çalışmayı bağımsız olarak gerçekleştirerek alanındaki ilerlemeye katkıda bulunabilme.

8. Alanı ile ilgili en az bir bilimsel makaleyi ulusal ve/veya uluslararası hakemli dergilerde yayınlamak ve/veya özgün bir yapıt üretmek ya da yorumlayarak alanındaki bilginin sınırlarını genişletebilme.

9. Özgün ve disiplinlerarası sorunların çözümlenmesini gerektiren ortamlarda liderlik yapabileme.

10. Yaratıcı ve eleştirel düşünme, sorun çözme ve karar verme gibi üst düzey zihinsel süreçleri kullanarak alanı ile ilgili yeni düşünce ve yöntemler geliştirebilme.

11. Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceleyebilme, geliştirebilme ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik eylemleri yönetebilme.

12. Uzman kişiler ile alanındaki konuların tartışılmasında özgün görüşlerini savunabilme ve alanındaki yetkinliğini gösteren etkili bir iletişim kurabilme.

13. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü C1 Genel Düzeyi'nde kullanarak ileri düzeyde yazılı, sözlü ve görsel iletişim kurabilme ve tartışabilme.

14. Alanındaki bilimsel, teknolojik, sosyal veya kültürel ilerlemeleri tanıtarak, yaşadığı

toplumun bilgi toplumu olma ve bunu sürdürebilme sürecine katkıda bulunabilme.

15. Alanı ile ilgili karşılaşılan sorunların çözümünde stratejik karar verme süreçlerini kullanarak işlevsel etkileşim kurabilme.

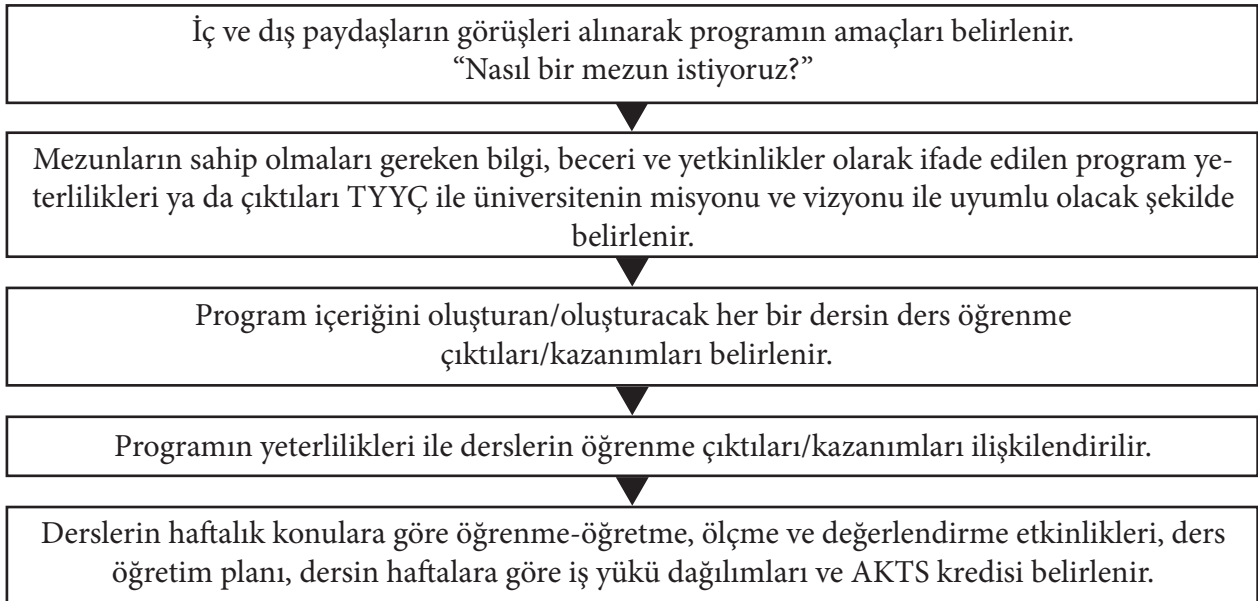
16. Alanı ile ilgili konularda karşılaşılan toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik sorunların çözümüne katkıda bulunabilme ve bu değerlerin gelişimini destekleyebilme.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda Üniversitemiz bünyesinde, mevcut ve açılması planlanan ön lisans programlarının yeterliliklerinin (program çıktılarının **TYYÇ 5. Düzey (Ön Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri**, lisans programlarının yeterliliklerinin **TYYÇ 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri**, yüksek lisans programlarının yeterliliklerinin **TYYÇ 7. Düzey (Yüksek Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri**, doktora programlarının yeterliliklerinin **TYYÇ 8. Düzey (Doktora Eğitimi) Yeterlilikleri** ile uyumlu ve sayısı **en az 10, en fazla 15 olacak şekilde** belirlenmesi/revize edilmesi gerekmektedir.

Mevcut ve açılması planlanan ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarının akademik ve mesleki ağırlıklı temel alan (Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Bilimleri, Sanat, Beşeri Bilimler, Sosyal ve Davranış Bilimleri, Gazetecilik ve Enformasyon, İşletme ve Yönetim Bilimleri, Hukuk, Yaşam Bilimleri, Doğa Bilimleri, Matematik ve İstatistik, Bilgisayar, Mühendislik, Üretim ve İşleme, Mimarlık ve Yapı, Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri, Veterinerlik, Sağlık, Sosyal Hizmetler, Kişisel Hizmetler, Ulaştırma Hizmetleri, Çevre Koruma, Güvenlik Hizmetleri ve alt alanları) yeterliliklerine <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=48> adresinden ulaşılabilir.

BİRİMLER TARAFINDAN YAPILACAK ÇALIŞMALAR

Yükseköğretim Kalite Kurulu Bilgi Portalı'nda, mevcut ve açılması planlanan ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki her bir program için programların tasarım yöntemi ve sürecine ilişkin aşağıda sunulan sıralama önerilmektedir (Yanpar, 2019).

Şekil 1. Program Tasarımında İzlenmesi Gereken İşlem Adımları

Üniversitemiz Eğitim Öğretim Yönergesi ve TYYÇ Kılavuzu kapsamında açılması düşünülen bir programa ilişkin bu süreçlerin tamamlanmasından sonra bilgi paketinin oluşturulması gerekmektedir. Bunun için ön lisans / lisans / yüksek lisans / doktora/sanatta yeterlik programlarının içeriğini oluşturan bilgi paketleri, aşağıdaki başlıklar göz önünde bulundurulacak şekilde hazırlanmalıdır (Türkçe olarak hazırlanan bilgi paketi, programın Senatoda onaylanmasından sonra İngilizce olarak da hazırlanır):

1. Eğitim Türü (Amaçlar) ve Hedefler
2. Program Hakkında
3. Program Profili
4. Program Yetkilileri
5. Alınacak Derece
6. Kabul Koşulları
7. Üst Kademeye Geçiş
8. Mezuniyet Koşulları
9. Önceki Öğrenmenin Tanınması
10. Yeterlilik Koşulları ve Kuralları
11. İstihdam Olanakları
12. Program Çıktıları
13. Dersler
14. Ders & Program Yeterlilikleri İlişkisi
15. TYYÇ-Program Yeterlilikleri İlişkisi

Toros Üniversitesi'nde programların amaç ve kazanımları ile ders bilgi paketleri, web tabanlı Bologna Bilgi Sistemi aracılığıyla kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Öğrenci Bilgi Sistemi ile bütünleşmiş Bologna Bilgi Sistemi, öğretim elemanlarının anlık güncellemelerine açıktır. Bilgi paketlerinde yer alan bazı veriler, eğitim-öğretim ve sınav yönetmeliklerinde tanımlanmış olup ilgili yönetmeliklerden doğrudan aktarılabilir. Özellikle programın içeriğini oluşturan her bir dersin tanıtım formunu içeren "Dersler" başlığı altındaki her bir derse ilişkin bilgiler dersi yürüten öğretim elemanı tarafından program çıktıları da göz önüne alınarak Bologna Bilgi Sistemine girilmelidir. Dersi yürüten öğretim elemanı, ders bilgi paketinin hem Türkçe hem İngilizce hazırlanmasından ve ilgili sisteme aktarılmasından sorumlu olmakla birlikte, söz konusu içeriğin oluşturulmasında yukarıda belirtildiği gibi program çıktılarını göz önüne muhakkak dikkate almalı ve bu durum zaman zaman da bölüm başkanlığı tarafından kontrol edilmelidir.

MÜFREDAT REVİZYONU İLKELERİ

A. Ön Lisans Programları

a. Ön lisans programlarına ait müfredatlar, İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP) ilkelerine uygun olarak düzenlenmelidir.

b. İKMEP kapsamında ön lisans programlarının müfredatları güncellenerek Eğitim- Öğretim Komisyonunda incelenmek üzere Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına gönderilir. Komisyon tarafından uygun görülenler Senato gündemine alınır.

c. Bir ön lisans programının içeriğini oluşturan her bir dersin tanıtım formuna ait veriler, dersi yürüten öğretim elemanı tarafından eğitim-öğretim yılının ilk iki haftası içinde, Öğrenci Bilgi Sistemindeki “Ders Bologna Tanımları” olarak Bologna Bilgi Sistemine yüklenir.

d. Programların mezuniyet için toplam AKTS miktarı, Yıl x 60 AKTS şeklinde hesaplanır.

B. Lisans Programları

a. Tüm lisans programlarının müfredatlarında yer alan zorunlu dersler (2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 5-i maddesi kapsamındaki dersler), Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II, Yabancı Dil I-II ile İş Sağlığı ve Güvenliği I-II (20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre iş güvenliği uzmanı olabilecek mezunları yetiştiren programlarda) dersleridir. Bu derslerin saatleri ve kredileri aşağıdaki gibi belirlenmiştir. Ayrıca, zorunlu olmamak koşuluyla beden eğitimi veya güzel sanat dallarındaki derslerden birisi müfredatta yer alır.

DERS ADI	YARIYIL	TEO	UYG	TOP	AKTS
Türk Dili I*	1	2	0	2	2
Türk Dili II*	2	2	0	2	2
Yabancı Dil I	1	3	0	3	3
Yabancı Dil II	2	3	0	3	3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I*	1	2	0	2	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II*	2	2	0	2	2
İş Sağlığı ve Güvenliği I*	7	2	0	2	2
İş Sağlığı ve Güvenliği II*	8	2	0	2	2
Beden Eğitimi/Güzel Sanatlar/Diğer Seçmeli Dersler	1	2	0	2	2
Alan Dışı Seçmeli Ders I**	3	2	0	2	2
Alan Dışı Seçmeli Ders II**	4	2	0	2	2
Bilgisayar İçerikli Ders***					
Mesleki Yabancı Dil****					

* Türk Dili, Türkçe Öğretmenliği, Tarih ve İş Sağlığı ve Güvenliği alanları ile ilgili programların kendi müfredatları kapsamında değerlendirilir.

** Öğretmenlik programlarında müfredat YÖK tarafından belirlendiği için alan dışı seçmeli dersler kendi içinde değerlendirilir.

*** Daha önce her diploma programı için zorunlu olarak müfredatta yer alması gereken temel bilgisayar bilgisi içeren derslerin zorunluluğu kaldırılmıştır. Ancak bir lisans diplomasına sahip olan kişilerin bilgisayar okuryazarlığı yetkinliğine sahip olması gerekmektedir. Buna göre her program ihtiyaç durumu ve öğrenci profiline göre, temel bilgisayar bilgisinden başlayıp ileri düzey bilgisayar programlama, Web tasarımı ve/veya alana ilişkin bilgi teknolojileri ile ilgili en az bir bilgisayar dersine müfredatında yer verebilir. Temel seviyedeki dersler uzak-

tan eğitimle, ileri seviyedeki dersler ise yüz yüze yapılacak şekilde planlanır.

**** Her diploma programında iletişim yetkinliğinin bir parçası olarak yabancı dil bilgisi yer almaktadır. Bu kapsamda birinci sınıfta yer alan yabancı dil derslerine ilaveten, alanla ilgili dil becerilerini geliştirmeye yönelik dersler ihtiyaç durumuna göre müfredatta yer alır.

b. Yabancı dil hazırlık sınıfı bulunan bölümlerde kısmen ya da tamamen yabancı dilde okutulan uygun sayıda seçmeli derse müfredatta yer verilmelidir.

c. Herhangi bir diploma programı için müfredat hazırlamaya başlanmadan önce TYY-Ç'de tanımlanan temel alanlar için ortak dersler, birim kurulu kararıyla belirlenmelidir. Bu dersler kurum içi yatay geçiş, çift ana dal ve yan dal programlarının özellikleri ve sonraki yıllarda bu programların yaygınlaşacağı dikkate alınarak belirlenecektir. Aynı temel alan içindeki bölümler arasında özellikle birinci ve ikinci sınıf derslerinin isim, içerik, ders saati ve krediler açısından uyumlu olması gerekmektedir.

d. Müfredatları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen programlar (Veteriner Fakültesi gibi çekirdek eğitim programı uygulanan birimlerdeki programlar, öğretmenlik, vb. programlar) dışındaki tüm lisans programlarında her yarıyıldan itibaren birinci sınıfta dokuz, sonraki sınıflarda ise yediden fazla ders yer alamaz.

e. Müfredatlar ders öğrenme çıktılarını/kazanımlarına göre hazırlanacağından, okulda yapılan teorik eğitimin mümkün olduğunca az olmasına dikkat edilmesi gerekir. Yükseköğretim Kurumları Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği kapsamında İşletme Mesleki Eğitim, Staj ve Uygulamalı Derslere de yer verilir.

f. Müfredattaki toplam AKTS miktarının en az %25'i seçmeli derslerden oluşur.

g. Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği ile İletişim ve Sosyal Yetkinlik kapsamında mezunların bireysel ve grup içinde çalışabilmeleri, tüm temel alanların ortak yetkinlikleridir. Bu nedenle müfredatta yer alan her bir dersin toplam iş yükü içinde yeterli oranda grup çalışması (ödev, proje, sunum vb.) etkinliklerine mümkün olduğunca yer verilir.

h. Müfredatında yaz stajı bulunan programlarda staj dersi, dördüncü ve altıncı yarıyıldan sonraki yaz döneminde planlanır. **Yaz stajı 20 günden az olmamak kaydıyla en az 5 AKTS ve en fazla da 10 AKTS** olarak kredilendirilir. Stajın bulunduğu yılların toplam kredisi 60 AKTS olmalıdır.

i. Müfredatta yer alan açık arazide yapılması gereken derslerin hava şartları ve fiziksel imkânların yetersiz olması nedeniyle yapılamaması halinde, bu dersler Birim Yönetim Kurulu kararına istinaden yaz döneminde yoğunlaştırılmış olarak yapılır.

j. Müfredatta hangi adla (Bitirme Projesi, Diploma Projesi, Mesleki Gelişim Projesi, Lisans Tezi, ... Uygulamaları, ... Özel Konular vb.) yer alırsa alsın, öğrencilerin 3'ten fazla gruba bölündüğü ve yoğun olarak öğrenci çalışmasına dayanan dersler, YÖK'ün 29.09.2005 tarih ve 21936 sayılı yazısı gereği **2 saat, 6-8 AKTS kredisi olarak** müfredatta yer alır.

k. Bir diploma programındaki derslerin yarıyıllara dağılımları, Erasmus+, Farabi, Mevlana gibi değişim programlarının kolayca yürütülebilmesi açısından benzer diploma programları göz önünde tutularak yapılır.

l. Müfredatta yapılan düzenleme ile birlikte, önceki müfredatlara tabi olan öğrenciler için intibak ilkeleri de belirlenir.

C. Lisansüstü Programlar

a. Lisansüstü programların müfredatlarına konulacak derslerin içerikleri lisans dersleri ile ilişkili olabilir. Ancak ders içeriklerinin gereksiz tekrarlar içermemesine ve yüksek lisans-doktora derslerinin birbirlerini tekrar etmemesine dikkat edilir.

b. Lisansüstü programlardaki dersler, derslerin saati, kredi sayısı gibi hususlar planlanırken; “Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği” ile “Toros Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği”nin ilgili maddeleri dikkate alınır.

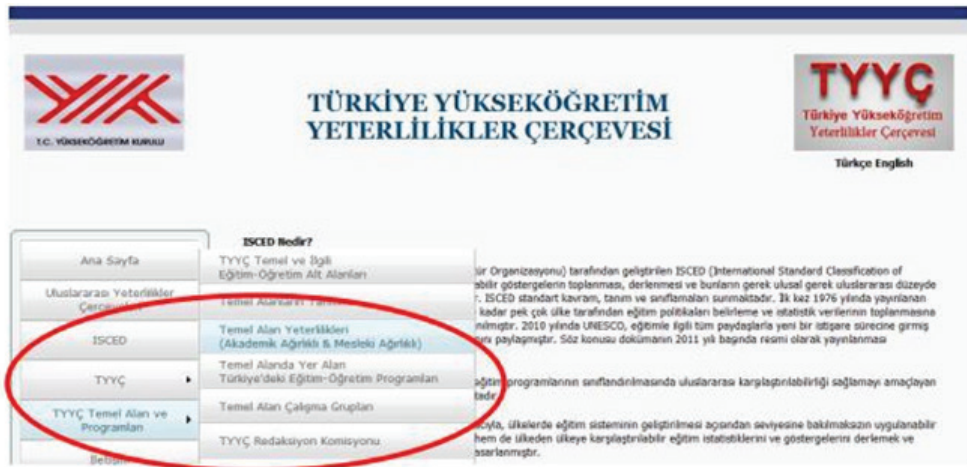
c. Her anabilim/anasanat dalı müfredatında bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği ile ilgili bir ders bulunmalıdır.

PROGRAM YETERLİLİKLERİNİ / ÇIKTILARINI NASIL BELİRLERİZ?

İŞLEM BASAMAKLARI

1. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi (UYÇ) için <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=11> adresinden Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) sayfasına giriniz. TYYÇ Temel Alan ve Programlar seçeneğinden Temel Alan Yeterlilikleri (Akademik Ağırlıklı & Mesleki Ağırlıklı) seçeneğine tıklayınız (Şekil 1)

2. Temel Alan, Yeterlilik Düzeyi ve Yeterlilik Türünü seçiniz (Şekil 2, Şekil 3).

Şekil 1. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) sayfası 1

Şekil 2. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYP) sayfası 2

TYYP DÜZEYİ	BİLGİ -Kavramsal -Öğrenil	BECERİLER -Bilgiyi -Uygulamak	YETERLİLİKLER			
			Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	Bilişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
1-Ortaöğretimde kazandığı yeterliliklere dayalı olarak; elemeyle ilgili kavramları ve kavramlar arası ilişkileri kavrar.	2- Bilginin doğası, kaynağı, emeller, dağılımı, güvenirliliği ve geçerliliğinin değerlendirilmesi konusunda bilgi sahibidir.	1-Alanıyla ilgili fari düzeyde bilgi kaynaklarına kullanır. 2-Alanıyla ilgili olay ve olguları kavramsal olarak, bilmisel yöntem ve tekniklerle inceler, verileri yorumlar ve değerlendirir. 3-Alanıyla ilgili sorunları tanımlar, analiz eder, kavramlara ve	1-Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk alır ve etkin bir şekilde yerine getirir. 2-Kendini bir birey olarak tanıtır; yaratıcı ve güçlü yöntemler kullanır ve zayıf yönlerini geliştirir. 3-Uygulamada karşılaştığı ve	1-Eldiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir. 2-Öğrenme gereksinimlerini belirler ve öğrenmesini yönlendirir. 3-Yapam boyu öğrenmeye ilişkin durumu bir tutum geliştirir.	1-Sanatsal ve kültürel etkinliklere etkin olarak katılır. 2-Toplumun ve dünyanın gündemindeki olayları/gelişmeleri duyarlı olduğunu gösterir ve bu gelişmeleri izler. 3-Toplumsal sorumluluk bilinciyle yapıldığı sosyal çevre için mesleki proje ve etkinlikler planlar ve	1-Değer, görünüm, tutum, tavır ve davranışları ile topluma örnek olur. 2-Demokrasi, insan hakları, toplumsal, bilmisel ve mesleki etik değerlere uygun davranır. 3-Kararlı yöntem ve süreçlerine uygun davranır ve

Şekil 3. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYP) sayfası 3

3. Alana Özgü Yeterlilikleri belirlerken, söz konusu Ulusal Alan Yeterliliklerinden faydalanınız Alana Özgü Yeterlilikleri bir başka ifadeyle Programınızın Yeterliliklerini belirlerken öncelikle programınızın eğitim amaçlarını ve hedeflerini oluşturunuz. Programın eğitim amaçları; Eğitim süreci sonunda mezunlardan gerçekleştirmeleri beklenen davranışları tanımlayan ifadelerdir. Başka bir deyişle, programın nasıl bir mezun profili istediğini ortaya koyan genel bir ifadedir. Eğitim amaçları; bir programın eğitsel misyonunu nasıl planlamayı sağladığını ve paydaşlarının gereksinimlerini nasıl karşılayacağını bildiren açık, genel ifadelerdir. Daha sonra programdan beklenen “program çıktıları / yeterlilikleri”ni belirleyiniz.

4. Programınızın yeterliliklerini (alan yeterlilikleri) belirlemek için birimlerinizde bir ekip oluşturmalsınız. Bu ekiple, programınızdan mezun olan bireyler hangi özelliklere sahip olmalı? Nasıl bireyler yetiştireceğiz? sorularına yanıt bulabilmek için “ihtiyaç analizi” yapmalısınız. İhtiyaç analizi yapabilmeniz için ekibinizle birlikte, programla etkileşime girmiş ve halen etkileşim halinde olan,

- Bireylerin (mezunlar),
- Toplumsal birimlerin (işverenler vb),
- Disiplinin/çalışma alanının yönelimlerini, geleceğini

- Üniversite ve bölümün vizyon ve misyonunu dikkate alarak inceleyiniz.

5. İhtiyaç analizi sonucunda, programınızın ihtiyaçlarını belirleyiniz, bu çerçevede programın amacını tek bir cümleyle ortaya koyunuz.

Programın amacı: Eğitim süreci sonucunda mezunlardan gerçekleştirilmesi beklenen davranışları tanımlayan genel bir paragraflık ifadelerdir. Bu aşamada, amaca bağlı olarak program çıktılarını yazınız.

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği programının amacı; ilköğretim ve Ortaöğretimde (K-12) görev alacak temel bilgi, beceri ve tutumlarla donatılmış, etik değerleri özümsemiş, 21. yüzyıl bilişim çağına uyumlu, dijital okur yazarlığı yüksek, gelişen teknolojiyi yakından izleyen ve bu gelişmeye katkıda bulunan, yeniliklere ve gelişmelere açık öğretmenler yetiştirmektir.

6. Program çıktılarının mümkün olduğunca gerçekçi ve ulaşılabilir nitelikte olmasına dikkat ediniz. Program yeterlilikleri /çıktıları; öğrencilerin ilgili programdan mezun olunca-ya kadar kazanmaları gereken bilgi beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadelerdir. Öğrencinin mezun olduğunda neyi bilmesinin, neyi yapabilmesinin ve nelere yetkin olmasının beklendiği program çıktıları ile açıklanır. Kısacası, program çıktıılarının belirlenmesinde, Nasıl bir program? Nasıl bir mezun istiyoruz? sorularına yanıt ararız.

7. Program çıktıılarını belirledikten sonra, ön lisans, lisans ya da lisansüstü programlarda hangi derslerin yer alması gerektiğine karar veriniz. Bu karar verilirken, üniversitemizin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarının oluşturulmasında dikkat edilmesi gereken ilkeleri göz önüne almalısınız.

8. Eğitim amaçlarını karşılayan program yeterlikleri, programda yer alan derslerin “ders amaç ve hedefleri ve ders öğrenme çıktııları” ile sağlanır.

Dersin Öğrenme Çıktıları → Dersin amaç ve hedeflerini sağlamalıdır.

9. Öğrenme Çıktısı Nedir?

Öğrenme çıktııları, öğrencinin süreçte ne bileceği, ne anlayacağı, ne yapabileceğini ifade eden bilgi ve beceriler seti; bir öğrenme sürecinin sonunda (bir ders/bir modül sonu vb.) öğrencinin bilmesi, yapması, uygulaması gereken bilgi, beceri ya da tutumlar ya da bir dersi ya da modülü tamamlayan öğrencilerden beklenenler (bilgi, beceri, tutum, değer vb.) olarak tanımlanabilir.

Öğrenme çıktıısı;

- Öğrenme ortamını tasarlamada bir araçtır.
- Öğrencilere süreçte onlardan ne beklendiği konusunda ipuçları verir

► Öğrenme ortamını öğrenci merkezli olarak tasarlamamıza yardım eder.

► Süreci konu merkezli (öğretim elemanı ne öğretecek?) olmaktan çıkarıp, ürün ağırlıklı (süreci tamamlayan öğrenci neler yapabilecek) olmaya doğru iter.

Bu nedenle dersi veren öğretim elemanının belirlediği dersin amacı ile öğrenme çıktıları aynı anlama gelmez.

Öğrenme kazanımları yazılırken;

► Öğrencilerin ihtiyaçları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak farklı düzeylerde başka bir deyişle, basitten karmaşığa, kolaydan zora şeklinde yazılmalıdır.

► Öğrenme çıktıları ile ilgili bilginin elde edilmesinde ölçme/değerlendirme teknikleri çok önemlidir. Bu nedenle, hedeflenen öğrenme çıktılarına uygun öğrenme ve öğretme yöntemleri ile ölçme/değerlendirme teknikleri seçilmelidir.

► Öngörülen zaman (bir ders saati gibi) ve öğrenci düzeyi dikkate alınarak, başka bir deyişle, ulaşılabilir olacak şekilde hazırlanmalıdır.

► Genel olmalıdır. Spesifik öğrenme çıktısı gerçekçi olmaz, sayısı artar.

► Bir ders ya da modul için en fazla 6 - 8 tane olmalı, genellikle birkaç cümle ile ifade edilmelidir.

► Herkes için anlaşılır olmalıdır.

► Öğrenci için kazanımın önemini vurgulamalıdır.

► Ölçülebilir olmalıdır.

► Eğer hedef uzun süreli ise (meslek yaşantısına uzanacaksa) belirtilmelidir (mesleki etik, yaşam boyu öğrenme vb.).

► Dersin seviyesine (lisans, y. Lisans ya da doktora) uygun olmalıdır.

► Bloom Taksonomisi'ne dayandırılmıştır.

Öğrenme Çıktıları Nasıl Yazılır?

► Öğrenme çıktılarını yazmaya bir ders düzeyinde başlanmalıdır.

► “Öğrencim, bu sürecin sonunda hangi bilgi ya da becerilere sahip olmalıdır?” sorusunun cevabı çalışmalarınıza yön verecektir.

► Öğrenme çıktıları ile ilgili ifadeleri “bilişsel, psiko-motor, duyuşsal ya da anahtar becerilere göre sınırlandırılmalıdır.

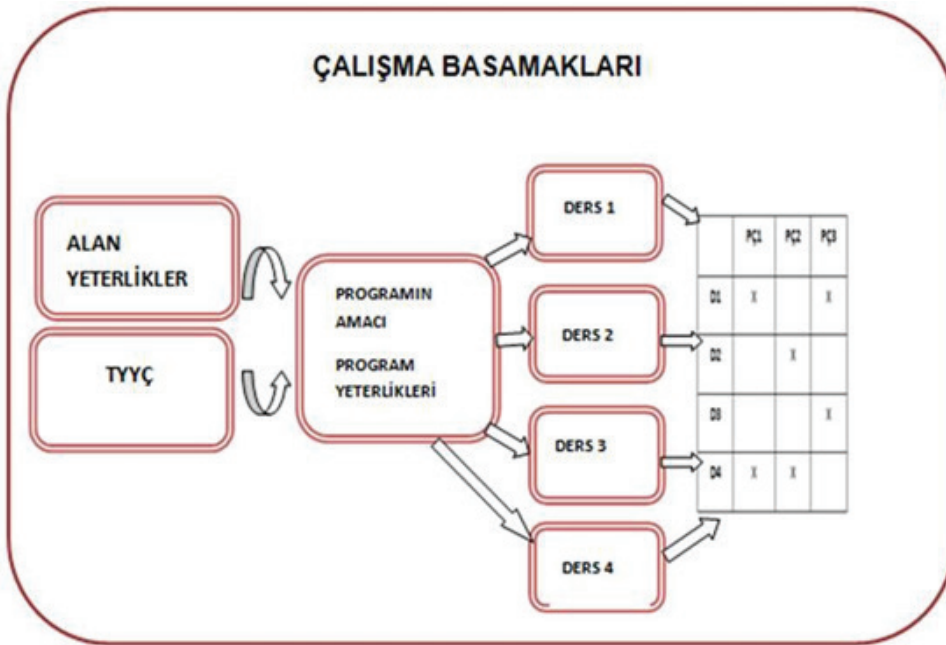
► Öğrencinin yapması gereken öğrenmeyi tanımlayan bir eylem fiiliyle başlanmalıdır. Eylem fiilleri (örneğin ad verme) ve dersin/ünitenin konusu (cümlede kullanılan dilbilgisi

öğelerini listeleme) öğrenciden beklenenleri gösterir. Gözlenebilir ve ölçülebilir fiiller belirleyiniz, “...çizer, ...gösterir, ...açıklar,...örnek verir, ...hatırlar, ...tasarlar, ...uygular, ...eleştirir, ...karşılaştırır,...çalıştırır, ...kullanır” gibi

- Eylem fiilinden sonra, ele alınacak konuyu tanımlayan ders konusu ele alınmalıdır
- Bir cümlede kullanılan dilbilgisi öğelerine ad verir.
- Bir video kayıt cihazını işlem basamaklarına uygun olarak çalıştırır.
- Politik konularda ifade edilen görüşleri karşılaştırır.
- Her bir öğrenme çıktısı için yalnızca bir fiil kullanılmalıdır: söyler, eşleştirir gibi.
- Belirsiz fiillerden kaçınılmalıdır: bilir, anlar gibi
- Öğrenme çıktısı öğretim elemanının değil, öğrencinin yapacaklarını göstermelidir.
- Öğrenme çıktıları belirlendikten sonra, bu hedeflere ulaşabilmek için gerekli olan Öğrenme - öğretme yöntemi seçilmelidir.
- Ölçme/değerlendirme teknikleri belirlenmelidir. Seçtiğiniz ölçme tekniklerinin hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşip ulaşamadığını gösterdiğinden emin olunmalıdır.

ÖĞRENME ÇIKTILARI, öğretmekten öğrenmeye yönelik bir dönüşümü vurgular.

10. Öğrenme çıktıları yazdıktan sonra, her bir öğrenme çıktısının hangi program çıktısı/çıktılarıyla ilişkili olduğunu belirleyiniz. Böylece, dersinizin programa nasıl katkıda bulunduğunu görebilecek, dersinizin programa olan katkısını artırmak için dersin amacını ve öğrenme çıktıları gözden geçirebileceksiniz.

Bloom Tasonomisi

Bilişsel Alan Sınıflaması

Bilgi	Bilginin, hiçbir değişime uğratılmaksızın, olduğu gibi alındığı basamak. <u>Örnek fiiler:</u> Tanımlama Ad verme Listeleme Eşleştirme Ezberleme Sıralama Belirtme Tekrarlama
Kavrama	Bilginin, birey tarafından özümsemiği; özünü yitirmeden özetlenip, yorumlandığı; farklı ifade biçimlerine dönüştürüldüğü basamak. <u>Örnek fiiler:</u> Sınıflama, yorumlama Özetleme Kendi ifadesi ile söyleme Karşılaştırma Örnekleme Benzerlikleri/ farklılıkları söyleme
Uygulama	Bilginin, birey tarafından özümsemiği; özünü yitirmeden özetlenip, yorumlandığı; farklı ifade biçimlerine dönüştürüldüğü basamak. <u>Örnek fiiler:</u> Sınıflama, yorumlama Özetleme Kendi ifadesi ile söyleme Karşılaştırma Örnekleme Benzerlikleri/ farklılıkları söyleme
Analiz	Bilginin, onu oluşturan alt unsurlara ayrıştırıldığı, temelinde yatan sayıtların ya da örgütleme ilkelerinin belirlendiğı basamak. <u>Örnek fiiler:</u> Analiz etme Sınıflandırma Veri toplama, Ayırt etme Öğel-erine ayırma Zıtlıkları belirleme Envanter yapma Ölçme Sorgulama
Sentez	Bilginin, orijinal sayıtlı ya da örgütleme ilkeleri doğrultusunda yeniden oluşturulup, yeni bir form kazandığı basamak <u>Örnek fiiler:</u> Birleştirme Kurma Toplama Oluşturma Tasarlama Formüle etme Sentezle e Geliştirme
Değerlendirme	Örgütlenmiş bilgi bütünüünün, temelinde yatan sayıtlı ya da örgütleme ilkeleri ile tutarlılığının (İç ölçütlerle değerlendirme); Örgütlenmiş bilgi bütünüünün, açıkladığı alanın özellikleriyle tutarlılığının (dış ölçütlerle değerlendirme) belirlendiğı basamak. <u>Örnek fiiler:</u> Değerlendirme Sonuçlandırma Doğrulama Yargıda bulun- ma Ön görme Puan verme

Psikomotor/Devinişsel Alan Sınıflaması

Uyarılma	Bireyin, zihin kas koordinasyonunu gerektiren bir işe, duyuları ve tüm vücuduyla hazır olduğı basamak. <u>Örnek fiiler:</u> Keşfetme, Duyma, Dinleme, Gözlemeleme, Sezme, His- setme, Tatma, İzleme
-----------------	--

Kılavuzla Yapma	Bireyin, zihin kas koordinasyonunu gerektiren bir işi, doğrudan ya da yönergeler yoluyla yardım alarak yapabildiği basamak. <u>Örnek filler:</u> Taklit etme Tekrar etme Kopyalama Gözlem altında yapma Rehberle yapma
Beceri Haline Getirme	Bireyin, zihin kas koordinasyonunu gerektiren bir işi, yardım almaksızın ve işin gerektirdiği nitelikte yaptığı basamak. <u>Örnek filler:</u> Gösterme, tamamlama, otomatik olarak yapma, bir duruşu belirleme, bir vücut pozisyonu belirleme, elleri kolları yerleştirme
Duruma Uydurma	Bireyin bir psikomotor becerisini, benzer nitelikte başka bir durumda kullanabildiği basamak. <u>Örnek filler:</u> Uyarlama Yeniden örgütleme Değiştirme Gözden geçirme
Yaratma	Bireyin, uzmanlaştığı alanda orjinal bir beceri ortaya koyduğu basamak <u>Örnek filler:</u> Birleştirme, Planlama, Yaratma, Oluşturma, Kurma

Duyuşsal Alan Sınıflaması

Alma	Bireyin, ilgi, tutum ya da değer geliştirmesi istenen bilgi, nesne ya da durumların farkına vardığı basamak. <u>Örnek filler:</u> Farkına varma, Dinleme, Dikkat etme, Gözleme
Tepkide Bulunma	Bireyin, belli bir bilgi, nesne ya da durum karşısında, yerleşiklik kazanmamış bir tepkiden, gönüllü bir tepkiye kadar varan, bireysel tepkiler gösterdiği basamak <u>Örnek filler:</u> Kabul etme İlgilenme Razi olma İşbirliği yapma, İsteyerek katılma Gönüllü olma, Ziyaret etme
Değer Verme	Bireyin, belli bir bilgi, nesne ya da duruma, toplumsal kabuller doğrultusunda bir değer yükleyerek tepkide bulunduğu basamak. <u>Örnek filler:</u> Benimseme Sorumluluk duyma Özen gösterme Tercih etme Kaynakları kullanma Sadakat gösterme İsteme İçselleştirme
Örgütleme	Bireyin, toplumsal kabuller doğrultusunda bir değer yükleyerek tepkide bulunduğu belli bir bilgi, nesne ya da duruma, kendine özgü değerler atfettiği basamak. <u>Örnek filler:</u> Uyarlama Yeniden örgütleme Değiştirme Gözden geçirme
Kişilik Haline Getirme	Bireyin, oluşturduğu yeni değerlere bağlılığı ile temsil edildiği basamak. <u>Örnek filler:</u> Düzenleme, Uyarlama, Kavramsallaştırma, Düzeltme, Yer alma, Karşı koyma, Çabalama

ANAHTAR BECERİLER

- ▶ Bilgiye gereksinim duyma ve aradığı bilgiye ulaşabilme,
- ▶ Ulaştığı bilgiyi seçme, örgütleme ve kullanabilme,
- ▶ Problem çözebilme,
- ▶ Teknolojiyi etkili olarak kullanabilme,
- ▶ İletişim kurabilme,
- ▶ Grup çalışması yapabilme,
- ▶ Kaynakları etkili kullanabilme,
- ▶ Alanıyla ilgili etik kuralları uygulayabilme,
- ▶ Anadilini etkili kullanabilme vb.

AVRUPA KREDİ TRANSFER SİSTEMİ (AKTS) KREDİSİ HESABI

Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS), farklı ülkelerde öğrenim gören öğrencilerin aldıkları derslerin sonuçlarının ilgili kurumlar tarafından olabildiğince adil bir biçimde karşılıklı olarak tanınmasını amaçlayan akademik denklik sistemidir. AKTS'yi kullanan yükseköğretim kurumları, bu ortak dil sayesinde öğrencilerin iş yüklerini hatta başka ülkelerdeki yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin iş yükleri ile karşılaştırabilmektedirler.

AKTS kredisi, bir öğrencinin ders öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için tamamlaması gereken iş yükünü gösteren sayısal değerdir. **İş yükü, bir öğrencinin ders öğrenme çıktılarına ulaşabilmek için dersle ilgili, ders saati içinde ve dışında yapacağı tüm çalışmalar (derse hazırlık, ders, sınavlara hazırlık, sınav, ödev, proje, sunum, staj vb.) için gereken süredir.** İş yükü, ortalama bir öğrenci göz önüne alınarak öğretim elemanı tarafından öğrenci görüşleri de alınarak hesaplanmalıdır.

Öğrenciler tarafından zor bir ders olarak algılanan fakat öğrenciye fazla bir iş yükü getirmeyen bir dersin AKTS kredisi, kolay algılanan fakat öğrencinin fazla zaman harcamasını gerektiren bir dersin AKTS kredisinden daha düşük olabilir. Unutulmamalıdır ki **AKTS kredisi, toplam ders saatinden düşük olamaz.**

Bir öğrencinin bir eğitim-öğretim yılında aldığı tüm derslerin kredilerinin toplamı 60 AKTS; staj ve iş yeri eğitimi vb. derslerin olmadığı programlarda bir yarıyıldaki aldığı tüm derslerin kredilerinin toplamı 30 AKTS olmak zorundadır. Bir öğrencinin bir öğretim yılında 1500-1800 saatlik iş yüküne sahip olması gerektiği öngörüldüğü için 1 AKTS kredisi,

25-30 saatlik iş yüküne karşılık gelir. Bir öğrenci, bir yarıyıldan 30 AKTS kredilik ders aldıktan sonra 750-900 saatlik iş yüküne sahip olur.

Bir öğretim yılı	60 AKTS
Bir yarıyıl	30 AKTS
25-30 saatlik iş yükü	1 AKTS

Müfredatında zorunlu yaz stajı bulunan programlarda yaz stajının gerektirdiği iş yükü ve kredi (10 gün için 80 saatlik iş yükü = $2.6 \approx 3$ AKTS) düşüldükten sonra yarıyıl iş yükü ve AKTS kredisi belirlenir. Örneğin, X Mühendisliği bölümünde 30 iş günü zorunlu yaz stajı varsa güz veya bahar dönemindeki iş yükü 650-780 saat aralığında, AKTS kredisi ise 26 AKTS olarak hesaplanır.

Bir öğretim yılında alınan tüm derslerin kredilerinin toplamı	60 AKTS	1500-1800 saat
30 iş günü zorunlu yaz stajı	8 AKTS	200-240 saat
Güz ve bahar döneminde alınan tüm derslerin kredilerinin toplamı	52 AKTS	1300-1560 saat
Bir yarıyıldan alınan tüm derslerin kredilerinin toplamı	26 AKTS	650-780 saat

Aşağıda bir derse ve bir yarıyıldan alınan tüm derslere ait iş yükünün ve AKTS kredisinin nasıl hesaplanacağına ilişkin örnekler sunulmuştur:

Bir ders (Ders 2) için iş yükü hesabı				
No	Etkinlikler	Sayısı	Süresi (Saat)	İş Yükü (sayı*süre)
1	Haftalık Ders Saati (Kuramsal)	14	2	28
2	Kütüphane, İnternet Tarama Süresi	14	1	14
3	Ödev hazırlama	2	4	8
4	Proje hazırlama	2	6	12
5	Sunum hazırlama	1	4	4
6	Haftalık Ders Saati (Uygulamalı)	14	1	14
7	Kısa Sınav, Uygulama Sınavı vb.	3	3	9
8	1. Ara sınav (vize)	1	10	10
9	2. Ara sınav (vize)	0	0	0
10	Dönem sonu sınavı (final)	1	20	20
11	Diğer çalışmalar	14	1	14
		Toplam İş Yükü (saat)		133

Bir Yarıyıl İçin İş Yükü ve AKTS hesabı				
No	Dersler	İş Yükü	Orantı	AKTS Kredisi
1	Ders 1	155	5.8	6
2	Ders 2	133	5.0	5
3	Ders 3	170	6.4	6
4	Ders 4	110	4.1	4
5	Ders 5	95	3.6	4
6	Ders 6	88	3.3	3
7	Ders 7	50	1.9	2
	Toplam	801		30

*AKTS kredisi, dersin iş yüküne katkısı oranında aşağıdaki formüle göre belirlenir, elde edilen sonuç en yakın tamsayıya yuvarlanır. Örnekte bir yarıyıl için AKTS kredisi toplamı 30 alınmıştır.

$$\text{AKTS kredisi} = \frac{\text{Dersin iş yükü} \times \text{Yarıyıl AKTS kredisi toplamı}}{\text{Yarıyıl iş yükü toplamı}}$$

$$\text{Ders 2'nin AKTS kredisi} = \frac{133 \times 30}{801} = \frac{3990}{801} = 4.98 \cong 5$$

KAYNAKÇA

Afyon Kocatepe Üniversitesi. (t.y.). Türkiye yükseköğretim yeterlikler çerçevesi uyumu ve müfredat revizyonu kılavuzu.

Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Programları Geliştirme Birimi. (2010). Ders öğrenme kazanımları yazma. Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Programları Geliştirme Birimi.

Arkansas State University. (n.d.). Bloom's revised taxonomy: Cognitive, affective, and psychomotor. Retrieved August 11, 2020 from <https://www.astate.edu/dotAsset/7a3b152c-b73a-45d6-b8a3-7ecf7f786f6a.pdf>

Atalay, S., Yurdakul, B., Başbay, A., & Kömleksiz, M. (2010). Program çıktıları ders öğrenme çıktıları hazırlama ve öğrenci iş yükü hesaplama kılavuzu. İzmir: Ege Üniversitesi. 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://ege.edu.tr/files/bologna.pdf> adresinden indirilmiştir.

Bümen, N. T. (2006). Program geliştirmede bir dönüm noktası: Yenilenmiş Bloom taksonomisi. *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 3-14.

Crowe, A., Dirks, C., & Wenderoth, M. P. (2008). Biology in Bloom: Implementing Bloom's taxonomy to enhance student learning in biology. *CBE Life Sciences Education*, 7(4), 368-381. doi: 10.1187/cbe.08-05-0024

Hacettepe Üniversitesi Bologna Projesi Ekibi. (2012). Program ve ders bilgi paketi hazırlama kılavuzu. Ankara: Hacettepe Üniversitesi. 11 Ağustos 2020 tarihinde http://www.hubologna.hacettepe.edu.tr/klavuz_301112.pdf adresinden indirilmiştir.

Şen, H. (2012). Hemşirelikte psikomotor beceri öğretiminde rehber ilkeler: Kalp masajı örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 5(4), 180/184.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. (2010a). TYYÇ genel. 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=20> adresinden indirilmiştir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. (2010b). 5. düzey (önlisans eğitimi) yeterlilikleri. 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=32> adresinden indirilmiştir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. (2010c). 6. düzey (lisans eğitimi) yeterlilikleri. 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=33> adresinden indirilmiştir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. (2010d). 7. düzey (yüksek lisans eğitimi) yeterlilikleri. 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=34> adresinden indirilmiştir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. (2010e). 8. düzey (doktora eğitimi) yeterlilikleri. 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=35> adresinden indirilmiştir.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi. (2010f). Temel alan yeterlilikleri (aka-

demik ağırlıklı & mesleki ağırlıklı). 11 Ağustos 2020 tarihinde <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=48> adresinden indirilmiştir.

Yanpar Yelken, T. (2019, 18 Temmuz). Programların tasarımı ve onayı. 11 Ağustos 2020 tarihinde <https://portal.yokak.gov.tr/makale/programlarin-tasarimi-ve-onayi/> adresinden indirilmiştir.

TOROS ÜNİVERSİTESİ

**TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ (TYYÇ)
UYUMU VE MÜFREDAT REVİZYONU KILAVUZU**

